

תצוגת פרות — ה-24 במספר, בנות פרי „און“

בתצוגה שהתקיימה ב-4.6.74, בתקופה קשה של ערעור יסודות החיים שלנו, רצינו לתרום את חלקנו בפגישת ציבור הבוקרים ועשינו כמיטב יכולתנו להכין חוויה מקצועית, ע"י הדגמת הישגינו הניכרים בטיפול הבקר. אמרנו להבליט את היפה שבבעודתנו היוצרת, לעורר ולעודד את החברים לשאיפה לשיפור כלכלי יחד עם ההנאה האסתטית מעבודתם עם הפרות.

מבנה גוף גדול ויפה של בנותיו עם עטינים רצויים מאוד, נוחים לחליבה, עם רבעים סימטריים שווים וברמה שווה, ומחזורים היטב. הפט-מות בגודל הרצוי ובמיקום מתאים למכונת החליבה. „מאור“ פר כמעט אידיאלי, אבל, לצערנו פוריותו לקויה מאוד. אחוזי הפוריות שלו הם 30—35 בלבד, או במלים אחרות — דרושות 3 הזרעות במוצע עד שפרה מתעברת ממנו. לגבי עגלות ומבכירות אין בזה הפסד כספי, לפי המחירים והנתונים מהמחשב, אבל לגבי פרות לא כדאי להשתמש בו הרבה.

אמיץ, בן הפר ארי של „השרות“. בשנת 1962 רכשנו אותו בארה"ב (אני ויוחנן הויסמן), הוא היה בנו של Osbornale Ivanhoc, הפר המפורסם והנפוץ ביותר בעולם. „אמיץ“, ממשיך בהורשת עטין צמוד, קטן ונוח לחליבה עם תנוות מצוינות של אביו וסבו. בנותיו אינן גדולות אמנם, כמו האם של „ארי“, אבל מאוזנות ועמידות, וכפי הנראה — הן גם בתקופה השנייה עולות יפה בתגובותיהן. האם של „אמיץ“, היא מהטיפוס של הסבא „צמד“. ב„אמיץ“ יש צירוף מכוון ומוצלח של מוצאו מ-4 פרים: איבנהו, קישון, צמד וארי.

וכעת ל„כוכב“ החדש „עתיד“. גם אצלו צירוף מוצלח של שפע חלב ועטין רצוי. גם בנותיו פרות קטנות במקצת, אבל ארוכות וחלבניות. „עתיד“ הוא שילוב של „עדי“ ו„עוזי“, שני פרים מהייבוא האמריקאי שלי בשנת 1959. שני פרים אלה הורישו עטינים טובים ויפים. נראה לי, ש„עתיד“, הוא מבחינת התגובה הטוב בבנים הרבים של „עדי“ שהיו לנו.

שני הפרים הצעירים „שגב“ בן ברקן ו„אילון“ בן צין, שבנותיהם הובאו כמבכירות לתצוגה, אין

בגלל אי קיום תצוגת בקר סדירה בימי המל-חמה ובתנאים המיוחדים של זמננו כיום, שינינו בתצוגה הנוכחית את האופי המקובל שלה והר-אינו לחברים את הפרים החיוביים, בעיקר, אשר משרתים את העדר כיום, והם: אמיץ, עתיד, ומאור. לפרים אלה יש מבחני ייצור מצוינים, ואנו מבצעים בזירמתם אלפי הזרעות בכל חודש. פרים אלה יקבעו בעתיד ובעיקר את צורת העדר שלנו.

אין פר, שאפשר למצוא בו כל התכונות הרצויות גם יחד, ועל הבוקר לשקול מה הוא רוצה לשפר.

בבחירת הפר להזרעת הפרה מעוניין הבוקר — קודם כל — שתתעבר, והוא משתמש לרוב בזירמת הפר הפורה ביותר. אבל בעוד שלוש שנים ובהמשכן, בתחלובה הראשונה של בת הפרה והתחלובות הבאות אחריה, ייתכן שיתאכזב הבוקר מתגובתה הבלתי מספקת והיחלבות לא כל כך טובה. ולא יזכור עוד את עובדת בחירתו בזמנו בפר — אבי הפרה — הפורה ביותר ולא שעה לתכונות האחרות הרצויות.

אנו צריכים להרחיק ראות, ולשקול נכונה בבחירת הפר הטוב ביותר ולא את הפורה ביותר, ולו גם קשורה בחירה זו בעוד הזרעה או שתיים עד שהפרה מתעברת. כך נבטיח לנו עדר טוב בעתיד, התקדמות גנטית מירבית ופרות נוחות לעבודה, קלות לחליבה ויפות ונעימות בצורתן. הבה נראה את בנות „מאור“. נתוני מבחנו מראים על עליונות של 516 ק"ג חלב ויותר בתנוות בותיהן של 114 בנותיו, בהשוואה לעידניות. מבחן בעל מהימנות גבוהה, והוא הטוב ביותר שהיה לנו אי פעם בארץ. ונצרף עוד לזה את אחוזי השומן הממוצע, מהירות גדילה חיובית,

ואז נחליט על גורלם. ברצוני עוד לציין את המאמץ הרב שהושקע בשיפוט הבקר, בריכוז החומר, בהכנת התצוגה, בהכנת הקטלוג ובהבאת הבקר ושיתוף הפעולה הנאות של הרפתנים במשקים — ויבואו על כך כולם על הברכה והתודה. משה הימן, אגודה, "און"

להם עדיין מבחן. לשניהם בנות לא גדולות. בעטינים של בנות, "שגב" הרבעים האחוריים מפותחים ומחוברים היטב, והפטמות בנויות וממוקמות בצורה רצויה. לעומתן — העטין של בנות, "אילון", איננו רצוי מבחינה פונקציונלית ונוחות החליבה. נחכה עוד בסבלנות למבחניהם,

פרות ה"עתודה", מספרי 901—1,100

מאז הוחלט ע"י הנהלת ספר העדר הארצי על בחינת ובחירת פרות, שבביקורת חלב רשמית, למטרות רבייה, כאמהות לעגלים-פרים לרבייה, והוכתרו בתואר פרת "עתודה", מתנהל רישום סדיר לפי מספור סידורי של העתודות. לאחרונה התפרסמו שתי רשימות (100 פרות כ"א) ממש' 901 עד 1,100.*

בשלוש תחלובות ראשונות, כשהתנובה הממוצעת הארצית אז היתה בגבולות 4200 ק"ג חלב ו-3.60% שומן, בערך. ברבות הימים עם העלייה ההדרגתית של התנובה הארצית הממוצעת אצ"לנו, העלו גם את הדרישות מפרת ה"עתודה", והן עומדות היום על:

בתחלובה הראשונה — 2,200 ק"ג חמ"ש ויותר מעל הממוצע של עדרה, במשק בעליה;

ב-2 התחלובות הראשונות — א' וב' — 3,600 ק"ג חמ"ש ויותר (תנובה מצטברת) מעל הממוצע של עדרה;

ב-3 התחלובות הראשונות 1—3 — 5,000 ק"ג חמ"ש ויותר (תנובה מצטברת) מעל הממוצע של עדרה, או כל 3 תחלובות רצופות אחרות (2—4, 3—5), ושומן — לא פחות מ-3%, או נמוך בלא יותר מ-0.2% מהממוצע של העדר.

אבי הפרה צריך להיות ידוע ומוכר, כראוי לשמש אב לעדר.

בתנובה ומוצא בלבד לא סגי. הפרה נבחנת גם במבנה גופה, בשים לב לאופיה החלבני, לשלד מוצק ורקמת שרירים טובה, עמידה איתנה ונאה של הרגלים ועטין יפה, סימטרי במבנהו ומחובר היטב לגוף. אם נמצא פגם רציני באלה, או אפילו רק באחד מהם, אין הפרה זוכה לתואר "עתודה".

הח' אריה אלדן ריכו ופרסם את שתי הרשימות האחרונות של ה"עתודות". נוסף עליהן פרסם רשימה מיוחדת כוללת על חלקם של משקי הביקורת, כ"א כפרט, במספר הכולל של 1,100 פרות ה"עתודה".

ה"עתודה" מהי? — מה נדרש מהפרה כדי לזכותה בתואר זה?

הפרה צריכה להיות מורמה בתנובתה מעל התנובה הממוצעת של העדר הארצי בכללו ומשל הפרות שבעדרה היא. בתחילת בחירת הפרה המתאימה, כמועדת לאם לעגל-הפר בעתיד (לפני שהונהג עוד התואר "עתודה"), היו הדרישות צנועות-יחסית. הן תאמו את תנאי הייצור והתנובה הממוצעת הארצית דאז. הדרישה לתנובה גבוהה יותר התבטאה במאות ליטרים בלבד לתחלובה ואחוז שומן גבוה במקצת משהיה קיים אז (3.60%—3.65%). אם זכרוני אינו מטעני, הסתכמה הדרישה בכ-1,500 ליטרים מצטברים ואחוז שומן כולל מעל 3.60.

* מזמן לזמן מפרסמים רשימה שוטפת של 100 פרות חדשות ונוספות, שנבחרו ונבחנו, מבחינה גופנית ותכונות ייצור (חלב, מהירות גדילה), ע"י ועדה מיוחדת של מכוני ההזרעה בשיתוף עם המחלקה לבקר, אגף בעלי-חיים, משרד החקלאות.